

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

Н.І.Криворучко

**ПРОГРАМА ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

«НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ АРХІТЕКТОРІВ»
(для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного
рівня бакалавр, напрямку підготовки 1201 «Архітектура»
спеціальності 6.120100 «Містобудування»)

Харків – ХНАМГ — 2009

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «Науково-дослідна робота студентів архітекторів» (для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1201 «Архітектура» спеціальності 6.120100 «Містобудування»). /Укл.: Н.І. Криворучко– Харків: ХНАМГ, 2009. – 19 с.

Укладач: канд. арх., доцент Н.І.Криворучко

Рецензент: доктор арх., проф. Н.Я.Крижановська

Рекомендовано кафедрою Архітектурного і ландшафтного проектування

Протокол №6 від 20 грудня 2008 р.

Зміст

Вступ	4
1. Програма навчальної дисципліни	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація дисципліни	9
2. Робоча програма навчальної дисципліни	12
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи	12
2.2. Зміст дисципліни	12
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями	13
2.2.2. План лекційного курсу	14
2.2.3. План практичних (семінарських) занять	15
2.2.4. План лабораторних робіт	15
2.2.5. Індивідуальне завдання (ІНДЗ)	15
2.3. Самостійна робота студентів	16
2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту	16
2.5. Інформаційно-методичне забезпечення	17

ВСТУП

Дисципліна «Науково-дослідна робота студентів» є теоретично-практичним курсом серед обов'язкових фахових дисциплін циклу професійної підготовки студентів-архітекторів за рівнем бакалавр. Охоплює один семестр і зв'язана безпосередньо з головною фаховою дисципліною - архітектурно-містобудівним проектуванням. Головними задачами є поглиблення теоретичних знань та закріплення практичних навичок, щодо методів містобудівного аналізу, виявлення основних і другорядних проблем у формуванні архітектурного середовища. При цьому у студента формується спроможність активно використовувати одержані знання для вирішення практичних задач в архітектурному проектуванні.

Напрямок вищої освіти за професійним спрямуванням «Архітектура», затверджений Кабінетом Міністрів України № 325 від 18.05.1994 р.

Програма навчальної дисципліни «Науково-дослідна робота студентів» розроблена на основі:

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра напряму підготовки 1201 Архітектура спеціальності 6.120102 Містобудування»,
- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра напряму підготовки 1201 Архітектура спеціальності 6.120102 Містобудування».

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни - розвинути наукове мислення студентів у архітектурно-містобудівній діяльності і дати змогу зробити самостійне дослідження з проблеми, що постала перед студентом під час науково-дослідної навчальної практики.

Для досягнення цієї мети вирішуються такі завдання:

1. ознайомити студентів з основними термінологічними поняттями у сфері наукової діяльності для формування термінологічного апарату;
2. пояснити принципи організації діяльності з проведення наукового дослідження;
3. розкрити причинно-наслідкові зв'язки в галузі гуманітарних, соціально-економічних і архітектурно-містобудівних наук з тим, щоб використовувати ці науки у професійній і соціальній діяльності, розвинути у студентів здатність аналізувати соціально-значимі проблеми і процеси;
4. пояснити принципи взаємозв'язку архітектурної діяльності з навколишнім середовищем і навчити умінню їх враховувати при розробці соціальних архітектурно-містобудівних проектів;
5. розкрити цілісне уявлення про процеси і явища, що відбуваються у живій і неживій природі, і можливості сучасних наукових методів пізнання для розв'язання професійних задач;
6. ознайомити з культурою мислення, з загальними та специфічними законами у пізнанні, вмінню у письмовій формі відображати результати дослідження;
7. навчити формувати цілі і задачі, пов'язані з реалізацією професійних функцій, вмінню використовувати для їх розв'язання методи наукових досліджень;
8. пояснити суть та соціальну значимість своєї професії, основні проблеми, що визначають конкретну область його діяльності, розвинути бачення їх взаємозв'язок у цілісній системі знань;

9. ознайомити з використанням моделі об'єктів для їх якісного та кількісного аналізу;
10. навчити організовувати свою працю на науковій основі, з використанням комп'ютерних методів збирання і обробки інформації у сфері професійної діяльності;
11. висвітлити поширені методи проведення наукових досліджень з урахуванням міждисциплінарного принципу наукових досліджень;
12. навести приклади проведення наукових досліджень у сфері формування архітектурно-просторового середовища на принципах архітектурної композиції та реалізації висновків наукового дослідження у проектних рішеннях.

1.1.2. Предмет вивчення у дисципліні - методика наукових досліджень.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Теорія та критика сучасної архітектури	Архітектурне та містобудівне проектування
Теорія реконструкції історичних міст	
Сучасні теорії реконструкції міського середовища	
Сучасні проблеми містобудування	

1.2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ (ЗМІСТ) ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Проблемно-міждисциплінарний підхід до науки як функція сучасного розвитку. Організація наукової роботи. **(1.5 /54)**

(кількість кредитів/годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Кардинальне зрушення у сучасній науці **(0,5/18)**

(кількість кредитів/годин)

Навчальні елементи

1. Визначення науки, її місця у розвитку суспільства.
2. Проблемний аспект у науці як основа наукових досліджень.
3. Архітектура як міждисциплінарна діяльність.

ЗМ 1.2. Теорія пізнання (гносеологія) та розвиток архітектурної науки (0,5/18)
(кількість кредитів/годин)

Навчальні елементи

1. Визначення гносеології.
2. Філософія наукових досліджень.
3. Етапи конкретно-історичного розвитку архітектурної науки.

ЗМ 1.3. Методика наукової роботи (0,5/18)
(кількість кредитів/годин)

Навчальні елементи

1. Структурні елементи наукової роботи.
2. Вибір тематики НДР.
3. Загальні методи дослідження.

1.3. ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ

(відповідно до галузевих стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виробничі функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни.)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Типові задачі діяльності, у яких використовуються вміння та знання	Виробничі та соціальні функції, до яких відносяться типові задачі діяльності
Планувати і організовувати роботу по проектуванню та будівництву	Науково-дослідна робота за архітектурною та містобудівною діяльністю.	Архітектор – виконавець (УГА, Глав АПУ, архітектурні майстерні, приватні фірми, проектні інститут й підприємства)
Проводити аналіз сучасних науково-технічних досягнень, винаходів і патентів, пошук нових технічних рішень.	Архітектурне та містобудівне проектування	
Виконувати перед проектний аналіз ситуації, розрахунково-графічну роботу у проектах з усіх розділів містобудівного, архітектурного і ландшафтного проектування.		

1.4. РЕКОМЕНДОВАНА ОСНОВНА НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

1. Рузавин Г.И. Методология научного исследования. - М.: ЮНИТИ-ДАНА. 1999. -317с.
2. Чкалова О.Н. Основы научных исследований. - К.; Вища школа, 1978. - 120 с.
3. Сиденко В.М., Грушко И.М. Основы научных исследований. - Харків: Вища школа, 1979. -200с.
4. Белый И.В., Власов К.П., Клепиков В.Б. Основы научных исследований и технического творчества. - Харків: Вища школа, 1989. - 200 с.
5. Довідник здобувача наукового ступеня. - К.: Редакція «Бюлетеня Вищого атестаційної комісії України», 1999. - 64 с.
6. Криворучко Н.І. Лекційний курс «Науково-дослідна робота студентів» для студентів 5 курсу спеціальності «Містобудування», ХНАМГ, 2008. - 64 с.
7. Баскаков, А. Я., Туленков, Н. В. Методология научного исследования: Учеб. пособие. — Киев, 2004. — 216 с.
8. Радионова Л.А. (2006) Методология научных исследований: Курс лекций для магистров всех специальностей Академии. [Учебный материал].
9. Лаврик Г.І. Основи системного аналізу в архітектурних дослідженнях і проектуванні: Підруч. - К.: КНУБА, Українська академія архітектури, 2002. – 138 с.
10. Про наукову і науково-технічну діяльність закон України від 13.12.1991 № 1977-х.
11. Криворучко Н.І. Методичні вказівки до самостійного вивчення та виконання самостійної роботи з дисципліни «Науково-дослідна робота студентів» (для студентів денної форми навчання спеціальності 6.120100 - «Містобудування» напряму 1201 - «Архітектура»). 2009. 24 с.

1.5. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Анотація

Мета та завдання вивчення дисципліни - розвинути наукове мислення студентів у архітектурно-містобудівній діяльності і дати змогу зробити самостійне дослідження з проблеми, що постала перед студентом під час науково-дослідної навчальної практики.

Серед завдань курсу визначені такі:

1. ознайомити студентів з основними термінологічними поняттями у сфері наукової діяльності для формування термінологічного апарату;
2. пояснити принципи організації діяльності з проведення наукового дослідження;
3. розкрити причинно-наслідкові зв'язки в галузі гуманітарних, соціально-економічних і архітектурно-містобудівних наук з тим, щоб використовувати ці науки у професійній і соціальній діяльності, розвинути у студентів здатність аналізувати соціально-значимі проблеми і процеси;
4. пояснити принципи взаємозв'язку архітектурної діяльності з навколишнім середовищем, і навчити умінню їх враховувати при розробці соціальних архітектурно-містобудівних проектів;
5. розкрити цілісне уявлення про процеси і явища, що відбуваються у живій і неживій природі, і можливості сучасних наукових методів пізнання для розв'язання професійних задач;

1.2. Предмет вивчення у дисципліні - методика наукових досліджень.

Модуль 1. Проблемно-міждисциплінарний підхід до науки як функція сучасного розвитку. Організація наукової роботи.

ЗМ 1.1. Кардинальне зрушення у сучасній науці.

ЗМ 1.2. Теорія пізнання (гносеологія) та розвиток архітектурної науки

ЗМ 1.3. Методика наукової роботи.

Аннотация

Цель и задача изучения дисциплины - развить научное мышление студентов в архитектурно-градостроительной деятельности и дать возможность сделать самостоятельное исследование по проблеме, которая стала перед студентом во время научно-исследовательской учебной практики.

Задачи курса:

1. ознакомить студентов с основными терминологическими понятиями в сфере научной деятельности для формирования терминологического аппарата;
2. объяснить принципы организации деятельности по проведению научного исследования;
3. раскрыть причинно-следственные связи в отрасли гуманитарных, социально-экономических и архитектурно градостроительных наук с тем, чтобы использовать эти науки в профессиональной и социальной деятельности, развить у студентов способность анализировать социально значимые проблемы и процессы;
4. объяснить принципы взаимосвязи архитектурной деятельности с окружающей средой и научить умению их учитывать при разработке социальных архитектурно-градостроительных проектов;
5. раскрыть целостное представление о процессах и явлениях, которые происходят в живой и неживой природе, и возможности современных научных методов познания, для решения профессиональных задач.

1.2. Предмет изучения в дисциплины - методика научных исследований.

Модуль 1. Проблемно междисциплинарный подход к науке как функция современного развития. Организация научной работы.

ЗМ 1.1. Кардинальный сдвиг в современной науке.

ЗМ 1.2. Теория познания и развитие архитектурной науки

ЗМ 1.3. Методика научной работы.

Annotation

The purpose and task of the discipline study is to develop scientific thought of students in architectural and town planning activity and enable them to do independent research on issues which students face during their scientific research training.

The tasks of the discipline are the following:

1. to acquaint students with the basic terminological concepts in the field of scientific activity for forming of the terminology vehicle;
2. to explain the principles of activities organization in the course of scientific research;
3. to expose casual and consequence relationship in liberal, socio-economic architectural and town planning subjects with the aim of using these sciences in the students professional and social activity, to develop the students ability to analyze meaningful problems processes socially;
4. to explain the principles of interconnection of architectural activity and the environment, to train ability to consider these principles when elaborating social, architectural and town-planning projects;
5. to expose the integral picture of processes and phenomena, which take place in animate and inanimate nature, and the possibilities of modern scientific methods of cognition to solve professional tasks.

The subject of the discipline - methods of scientific research.

Module 1. Problem and interdisciplinary approach to science as a function of modern development. Scientific work organization.

CM 1.1. A cardinal change in modern science.

CM 1.2. Theory of cognition and the development of architectural science.

CM 1.3. Methods of scientific work.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/ годин	Семестр (и)	Години								Екзамен (семестр)	Заліки (семестр)
			Аудитори і	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні семінари	Лабораторні і		Контр. робота	КП/КР	РГР		
6.1201.03 «Місто-будування»	1.5/54	9	32	32			22				9	

2.2. Зміст дисципліни

(обов'язкова складова за СВО ХНАМГ ПНД ХХХХ-ХХ та додаткова частина)

Модуль 1. Проблемно-міждисциплінарний підхід до науки як функція сучасного розвитку. Організація наукової роботи. (1.5 /54)

(кількість кредитів/годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Кардинальне зрушення у сучасній науці (0,5/18)

(кількість кредитів/годин)

Навчальні елементи

1. Визначення науки, її місця у розвитку суспільства.

2. Проблемний аспект у науці як основа наукових досліджень.

3. Архітектура як міждисциплінарна діяльність.

ЗМ 1.2. Теорія пізнання (гносеологія) та розвиток архітектурної науки (0,5/18)

(кількість кредитів/годин)

Навчальні елементи

4. Визначення гносеології.
5. Філософія наукових досліджень.
6. Етапи конкретно-історичного розвитку архітектурної науки.

ЗМ 1.3. Методика наукової роботи

(0,5/18)

(кількість кредитів/годин)

Навчальні елементи

4. Структурні елементи наукової роботи.
5. Вибір тематики НДР.
6. Загальні методи дослідження.

**2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми
навчальної роботи студента**

Модулі (семестри) та змістовні модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекції	Сем., практ.	Лабор.	СРС
Модуль 1	1,5/54	32			22
ЗМ 1 1	0.5/18	12			6
ЗМ 1.2.	0.5/18	10			8
ЗМ 1 3.	0.5/18	10			8

2.2.2. План лекційного курсу

Зміст	Кількість годин за спеціальнос- тями, спеціалізація ми (шифр, аббревіатура)
	6.120 100
1	2
Тема 1. Вступна лекція. Проблемно-міждисциплінарний підхід до науки як функція сучасного розвитку суспільства. Визначення науки як рушійної сили сучасного виробництва. Кардинальне зрушення у сучасній науці. Кардинальне зрушення в архітектурній науці.	4
Тема 2. Сутність архітектури. Міждисциплінарна специфіка системи "Архітектура". Матеріально-енергетична підсистема архітектури. Емоційно-естетична підсистема архітектури. Проблемний аспект як основа наукової діяльності. Світ проблем.	4
Тема 3. Розвиток наукової діяльності. Теорія пізнання (гносеологія) та розвиток архітектурної науки. Наукова діяльність в архітектурі. Філософія наукових досліджень.	4
Тема 4. Організація наукової роботи. Міждисциплінарні акцентування у наукових дослідженнях. Загальна методика наукової роботи.	4
Тема 5. Етапи конкретно-історичного розвитку архітектурної науки. Описовий етап. Аналітичний етап. Синтетичний етап. Інформаційний етап.	4
Тема 6. Організація творчої діяльності. Наукове вивчення як основна форма наукової роботи. Загальна методика наукової творчості. Специфіка архітектурної творчості.	4

1	2
Тема 7. НДР кафедри. Основні та пріоритетні напрямки науки в Україні. Методична структура науково-дослідної роботи. Наукова постановка питання. Вибір теми дослідження. Методика порівняльного аналізу історичних етапів різних видів мистецтва, архітектури та містобудування.	4
Тема 8. Загальна схема наукового дослідження. Етапи НДР. Технологія науково дослідної роботи. Робота над статтями та доповідями. Складання плану науково-дослідної роботи. Робота з літературою.	4

2.2.3. План практичних (семінарських) занять

Планом практичні заняття непередбачено.

2.2.4. План лабораторних робіт

Лабораторні роботи робочим навчальним планом непередбачено.

2.2.5. Індивідуальне завдання (ІНДЗ).

Для проміжного та підсумкового контролю знань студентів передбачені:

– по модулю 1 - тестування, одна контрольна робота;

Графічні роботи з анотаціями за завданнями:

Завдання №1. Проблемний аспект в архітектурі (за науково-популярними фільмами наприклад “Токійське місто-піраміда”).

Задача: Виявити низку проблем за їх значенням. Дати їх вирішення.

- виконується на листах формату А3 у графіці.

Завдання №2. Містобудівний аналіз міського кварталу за темою бакалаврського проекту (індивідуально), ієрархія проблем кварталу бакалаврського проекту та їх вирішення;

- виконується на листах формату А3 у графіці.

Завдання №3. Розробка аналітичних схем і написання тез (до 2 сторінок А4 формату) за вибраною тематикою. Підготовка доповіді за науковою темою (до студентської конференції).

- виконується на листах А4 формату, шрифт 14, інтервал 1,5, Times New Roman, за структурою наукової роботи: актуальність, проблема, ціль, вивченість питання, основний текст, висновок.

– підсумковий контроль - екзамен.

2.3. Самостійна робота студентів

Під час самостійної роботи студенти вивчають рекомендовану літературу та працюють над виконанням графічних робіт та написання тез за даною тематикою.

2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістовних модулів	
ЗМ 1.1. - ЗМ 1.3 Тестування	10,00%
Контрольна робота	20,00%
Альбом графічних робіт з анотаціями	30,00%
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1 (екзамен)	40%
Всього за модулем 1.	100%

2.5. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	Номер теми, де застосовується
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Рузавин Г.И. Методология научного исследования. - М.: ЮНИТИ-ДАНА. 1999. -317с.	
2. Петришин Г. П. та ін. Історичні архітектурно-містобудівні комплекси: наукові методи дослідження Навчальний посібник / Г. П. Петришин, У. І. Іваночко, Ю. В. Ідак, С. І. Топилко, Х. С. Бойко, Н. С. Соснова, О. П. Олешко, Л. Б. Гнесь; За ред. Г. П. Петришин. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2006. 212 с.	
3. Сиденко В.М., Грушко И.М. Основы научных исследований. - Харків: Вища школа, 1979. -200с.	
4. Чкалова О.Н. Основы научных исследований. - К.; Вища школа, 1978. -120 с.	
5. Криворучко Н.І. Науково-дослідна робота студентів. Лекційний курс. 2008. 64 с.	
6. Криворучко Н.И. Специфика архитектурного творческого процесса. - К: НИИТАГ. - 2000.- 86 с.	
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
1. www.osvita.org.ua/.../part_03.html	
2. Про наукову і науково-технічну діяльність ЗАКОН УКРАЇНИ від 13.12.1991 № 1977-ХІІ	
3. www.increast.eu/_media/Country_Report_Ukraine_May_2009_rus.pdf	

1	2
4. ЗАКОН УКРАИНЫ от 10 февраля 1995 года N51/95-ВР О научной и научно-технической экспертизе (В редакции Законов Украины N1069-XIV от 21.09.1999 г.	
<p align="center">3. Методичне забезпечення</p> <p align="center">(реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів, семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)</p>	
1. Криворучко Н.І. Методичні вказівки до самостійного вивчення та виконання самостійних завдань з дисципліни «Науково-дослідна робота студентів». 2009. 24 с.	
2. Плакати у електронному вигляді у форматі PDF	
3. Відеоматеріали налічують у мінімальному варіанті інформаційного забезпечення близько 500 відеокадрів за кожною темою . Технічні засоби, що застосовуються в лекційній роботі, надають можливість постійного доповнення й радикального оновлення відеоряду, довжина якого є принципово необмеженою й визначається лише потребами навчальної роботи.	

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «Науково-дослідна робота студентів архітекторів» (для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1201 «Архітектура» спеціальності 6.120100 «Містобудування»).

Укладач: канд. арх., доц. Наталя Іванівна Криворучко

План 2009, поз. 972 Р

Підп. до друку 30.11.09 р.	Формат 60x84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 0,8	Обл.-вид. арк. 1,1
Замовл. № 5603	Тираж 10 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ
61002, Харків, вул. Революції, 12